CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
ELEANOR SHARPSTON
prezentate la 13 noiembrie 2014 [1]

Cauza C-546/12 P

Ralf Schräder
Celelalte părți din procedură:
Oficiul Comunitar pentru Soiuri de Plante (OCSP)
și

Jørn Hansson

„Recurs — Protecția comunitară a soiurilor de plante — Decizia camerei de recurs în procedura de anulare — Instrumentarea din oficiu a cauzei — Articolul 76 din Regulamentul (CE) nr. 2100/94”

1. În prezentul recurs împotriva Hotărârii Tribunalului în cauza T-242/09 [2], domnul Schräder contestă soluția de respingere a acțiunii sale introduse împotriva Deciziei camerei de recurs (denumită în continuare „camera de recurs”) a Oficiului Comunitar pentru Soiuri de Plante (denumit în continuare „OCSP” sau „Oficiul”) din 23 ianuarie 2009 privind cererea de anulare a protecției comunitare a soiurilor de plante (denumită în continuare „PCSP”) LEMON SYMPHONY pentru soiul *Osteospermum ecklonis* [3].

2. Pe scurt, contextul litigiului este următorul. La 5 septembrie 1996, domnul Hansson (intervenient în procedura desfășurată înaintea OCSP) a depus o cerere la Oficiu în vederea acordării PCSP pentru LEMON SYMPHONY. OCSP a însărcinat Bundessortenamt (Oficiul Federal pentru Soiurile de Plante, Germania) să efectueze examinarea tehnică necesară. În acest scop, Bundessortenamt a solicitat „20 de plante tinere de calitate comercială, neajustate și nici tratate cu produse de reglare a creșterii plantelor”. Domnul Hansson a trimis materialul vegetal solicitat la 10 ianuarie 1997. Expertul însărcinat cu examinarea tehnică a comunicat OCSP printr-o scrisoare următoarele: „Conform punctului II al doilea paragraf din Protocolul tehnic al OCSP privind examinarea caracteristicilor distinctive, a omogenității și a stabilității (distinctiveness, uniformity, stability, denumit în continuare «DUS») vă informăm că materialul de multiplicare a soiului menționat în obiect care ne-a fost trimis constă în plante destinate vânzării, în stadiu de boboci, care au fost tratate cu produse de reglare a creșterii și tăiate. În consecință, a fost afectată derularea corectă a examinării tehnice.” Cu toate acestea, examinarea tehnică (denumită în continuare „examinarea tehnică din 1997”) a fost realizată mai târziu, deși Tribunalul a observat în hotărârea atacată că Bundessortenamt nu a fost în măsură să confirme dacă aceasta s-a efectuat direct asupra materialului vegetal trimis de domnul Hansson sau asupra butașilor obținuți din acest material. Bundessortenamt a întocmit ulterior un raport de examinare la care s-a anexat descrierea oficială a LEMON SYMPHONY, din care reiese că manifestarea caracteristicii „ținuta tijelor” era „ridicată” [4].

1 — Limba originală: engleza.

2 — Hotărârea Schräder/OCSP – Hansson (LEMON SYMPHONY), T-133/08, T-134/08, T-177/08 și T-242/09, EU:T:2012:430, denumită în continuare „hotărârea atacată”.

3 — O floare galbenă asemănătoare margaretei utilizată ca plantă ornamentală pentru ronduri.

4 — A se vedea punctele 7-12 din hotărârea atacată. Am rezumat procedura administrativă desfășurată înaintea OCSP la punctele 23-36 de mai jos.

3. PCSP pentru LEMON SYMPHONY a fost acordată la 6 aprilie 1999.

4. La 26 noiembrie 2001, domnul Schräder a formulat la OCSP o cerere pentru protecția soiului SUMOST 01, aparținând speciei *Osteospermum ecklonis* [5]. Examinarea tehnică a arătat că SUMOST 01 nu prezintă caracter distinctiv în raport cu soiul LEMON SYMPHONY. Prin urmare, cererea domnului Schräder a fost respinsă. Pentru a obține protecția soiului menționat, domnul Schräder a formulat ulterior o serie de cereri prin care a solicitat anularea deciziei de acordare a PCSP pentru LEMON SYMPHONY. În procedura administrativă și înaintea Tribunalului, domnul Schräder a susținut că PCSP ar trebui declarată nulă și neavenită. Argumentul său este în esență acela că examinarea tehnică din 1997 nu a fost valabilă, întrucât materialul folosit pentru realizarea sa a fost necorespunzător. El susține că LEMON SYMPHONY nu a existat niciodată în forma prezentată în descrierea oficială înscrisă în registrul protecției comunitare a soiurilor de plante în anul 1997.

5. Domnul Schräder a afirmat că examinarea tehnică din 1997 a fost necorespunzătoare pentru următoarele motive. În primul rând, plantele trimise la Bundessortenamt au fost butășite și acești butași au fost ulterior utilizați în cadrul respectivei examinări tehnice în locul materialului trimis de domnul Hansson (titularul PCSP pentru LEMON SYMPHONY). În al doilea rând, materialul testat a constat în plante în stadiu de boboci, care au fost tratate cu produse de reglare a creșterii. În al treilea rând, au existat diferențe în raport cu descrierea LEMON SYMPHONY care a fost făcută în Japonia. În al patrulea rând, potrivit Regulamentului (CE) nr. 2100/94 al Consiliului [6], un soi nu este considerat distinct decât dacă se diferențiază net, prin manifestarea caracteristicilor care rezultă dintr-un genotip sau dintr-o combinație de genotipuri date; nu poate exista o distincție atunci când manifestarea caracteristicilor constatată rezultă dintr-un tratament mecanic sau cu regulatori de creștere.

6. Domnul Schräder a invocat șase motive de recurs.

7. În opinia noastră, doar primul motiv – acela potrivit căruia Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept, încălcându-i astfel drepturile fundamentale, statuând faptul că camera de recurs nu avea obligația de a proceda la instrumentarea din oficiu a cauzei – relevă o problemă de drept propriu-zisă. Motivul respectiv este nefondat pentru argumentele pe care le vom prezenta mai jos.

Dreptul Uniunii Europene

Drepturile fundamentale

8. Articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) [7] garantează fiecărei persoane dreptul de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil din partea instituțiilor Uniunii.

9. Articolul 47 din cartă prevede dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil.

5 — Un soi cultivat și comercializat de Jungpflanzen Grünewald GmbH (denumită în continuare „Grünewald”), în care domnul Schräder deține o participație de 5 %.

6 — Din 27 iulie 1994 de instituire a unui sistem de protecție comunitară a soiurilor de plante (JO1994, L 227, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 15, p. 197, denumit în continuare „regulamentul de bază” sau „regulamentul”).

7 — JO 2010, C 83, p. 389.

Regulamentul (CE) nr. 2100/94

10. Regulamentul de bază instituie (în paralel cu regimurile naționale) un sistem pentru acordarea unor titluri de protecție a soiurilor de plante care sunt valabile pe întreg teritoriul Comunității [8]. OCSP a fost înființat în vederea punerii în aplicare a regulamentului [9]. Soiurile din toate genurile și speciile botanice, inclusiv în special hibrizii acestora, pot face obiectul PCSP [10]. Pentru a obține o astfel de protecție, soiurile de plante trebuie să fie distincte, omogene, stabile și noi [11]. Titularul PCSP deține dreptul exclusiv de a efectua sau de a autoriza actele enumerate la articolul 13 alineatul (2) [12]. PCSP se poate obține prin depunerea unei cereri; condițiile care trebuie să fie îndeplinite în cursul acestui proces sunt prevăzute în capitolul I din regulament. OCSP trebuie să realizeze examinarea cererii din punctul de vedere al formei și al conținutului, precum și sub aspect tehnic [13].

11. Articolul 7 alineatul (1) prevede: „Un soi este considerat distinct dacă se distinge net, prin manifestarea caracteristicilor care rezultă dintr-un genotip sau dintr-o combinație de genotipuri date, de orice alt soi a cărui existență este notorie la data depunerii cererii stabilite în conformitate cu articolul 51” [14]. În conformitate cu articolul 7 alineatul (2), existența unui alt soi se consideră ca fiind „notorie” în cazul în care (a) a făcut obiectul protecției soiurilor de plante sau este înscris într-un registru oficial al soiurilor, în Comunitate sau într-un stat sau pe lângă orice organizație interguvernamentală competentă în domeniul respectiv; sau (b) se introduce o cerere de acordare a PCSP pentru acest soi sau de înscriere a acestuia într-un registru oficial, cu condiția ca, între timp, cererea să fi dus la acordarea protecției sau la înscrierea în registru.

12. Un soi este considerat stabil în cazul în care, *inter alia*, manifestarea caracteristicilor acestuia cuprinse în examinarea distincției rămâne neschimbată în urma înmulțirilor succesive [15].

13. Articolul 20 („Nulitatea protecției comunitare a soiurilor de plante”) prevede:

„(1) Oficiul declară nulă și neavenită protecția comunitară a soiurilor de plante dacă se stabilește că:

(a) condițiile prevăzute la articolul 7 sau 10 nu au fost îndeplinite în momentul acordării protecției comunitare a soiurilor de plante […]

(2) Dacă protecția comunitară a soiurilor de plante este declarată nulă și neavenită, se consideră că aceasta nu a avut, de la început, efectele prevăzute de prezentul regulament.”

14. Condițiile pentru decăderea din dreptul la PCSP sunt cuprinse în articolul 21.

15. Deciziile OCSP sunt motivate și ele nu pot fi fondate decât pe motivele și probele pe baza cărora părțile la procedură au luat poziție, oral sau în scris [16].

8 — Articolele 1 și 3.

9 — Articolul 4.

10 — Articolul 5 alineatul (1).

11 — Articolul 6.

12 — Și anume: (a) producerea sau reproducerea (înmulțirea); (b) condiționarea în vederea înmulțirii; (c) oferirea spre vânzare; (d) vânzarea sau orice altă formă de comercializare; (e) exportul în afara Comunității; (f) importul în Comunitate; (g) deținerea în scopurile menționate la literele (a)-(f).

13 — Capitolul II din regulamentul de bază.

14 — Dispozițiile privind soluționarea cererilor se găsesc în capitolul II. Potrivit articolului 54, OCSP examinează dacă sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea PCSP. Articolul 55 alineatul (1) prevede efectuarea examinării tehnice destinate *inter alia* controlului respectării condițiilor prevăzute la articolul 7 referitoare la distincția soiurilor. Examinarea este condusă de autoritățile desemnate de statele membre și însărcinate cu această responsabilitate în conformitate cu articolul 30 alineatul (4).

15 — Articolul 9.

16 — Articolul 75.

16. În absența dispozițiilor de procedură din regulament, OCSP aplică principiile codului de procedură general admise în statele membre [17].

17. Pot fi atacate prin recurs deciziile adoptate de Oficiu *inter alia* în temeiul articolelor 20 și 21 [18].

18. Articolul 76 prevede: „În cursul procedurii inițiate în fața acestuia, Oficiul procedează la instrumentarea din oficiu a cauzei, în măsura în care faptele fac obiectul examinării prevăzute la articolele 54 și 55. Oficiul elimină faptele care nu au fost invocate sau dovezile care nu au fost furnizate în termenul stabilit de Oficiu."

19. În ceea ce privește numărul și tipul de caracteristici sau manifestările acestor caracteristici, OCSP poate adapta, din oficiu și după consultarea titularului, descrierea oficială a soiului [19].

20. În îndeplinirea funcțiilor sale, camera de recurs poate să exercite competențele OCSP [20].

21. Potrivit articolului 73 alineatul (1), deciziile camerei de recurs pot fi atacate cu recurs în casare înaintea Curții de Justiție a Comunităților Europene. Astfel de acțiuni pot fi formulate pentru motivele limitativ prevăzute la articolul 73 alineatul (2) [21].

Regulamentul (CE) nr. 1239/95 al Comisiei

22. Regulamentul nr. 1239/95 [22] cuprinde normele detaliate referitoare la punerea în aplicare a regulamentului de bază. Articolul 51 prevede că în afara cazului în care se dă o dispoziție contrară, dispozițiile privind procedura în fața Oficiului sunt aplicabile *mutatis mutandis* procedurilor de recurs.

Procedurile administrative

23. O prezentare completă a procedurilor administrative desfășurate înaintea comitetului competent al OCSP și a camerei de recurs este făcută la punctele 5-78 din hotărârea atacată. Pe scurt, situația este următoarea.

24. La 27 octombrie 2003, domnul Hansson (în calitate de titular al protecției pentru LEMON SYMPHONY) a adresat o obiecție scrisă față de cererea domnului Schräder (din 26 noiembrie 2001) pentru acordarea PCSP în favoarea SUMOST 01 [23]. Prin Decizia din 19 februarie 2007 (denumită în continuare „decizia de respingere"), Oficiul a admis obiecțiile sale și a respins cererea domnului Schräder, pentru motivul esențial că SUMOST 01 nu se distingea net de LEMON SYMPHONY și că, în consecință, condițiile enunțate la articolul 7 din regulament nu erau îndeplinite.

17 — Articolul 81 alineatul (1).

18 — Articolul 67. Potrivit articolului 21, OCSP retrage PCSP dacă se stabilește că nu mai sunt îndeplinite condițiile privind omogenitatea (articolul 8) și stabilitatea (articolul 9).

19 — Articolul 87 alineatul (4).

20 — Articolul 72.

21 — În acest sens, recursurile pot fi formulate la Tribunal doar pentru motive de drept. Potrivit articolului 73 alineatul (2) din regulament, recursul poate fi formulat din motive de incompetență, de vicii de procedură, de nerespectare a tratatului, a regulamentului de bază și a oricărei alte norme de drept privind aplicarea acestora sau pentru deturnare de putere.

22 — Regulamentul de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2100/94 al Consiliului privind procedura față de Oficiul Comunitar pentru Soiuri de Plante (JO 1995, L 121, p. 37, Ediție specială, 03/vol.17, p. 10) (denumit în continuare „regulamentul de punere în aplicare"). Acesta a fost abrogat și înlocuit de Regulamentul (CE) nr. 874/2009 al Comisiei (JO 2009, L 251, p. 3) cu efect de la 14 octombrie 2009, după data faptelor din procedura principală. Aceste norme includ dreptul părților la procedură de a prezenta documente în sprijinul poziției lor (articolul 57) și norme privind ancheta prin Oficiu (articolul 60) și comisia de experți (articolul 61).

23 — Domnul Hansson a susținut totodată că prin vânzarea SUMOST 01 i se încalcă drepturile legate de LEMON SYMPHONY. Prin urmare, a introdus o acțiune împotriva Grünewald înaintea instanțelor germane și a obținut o decizie în favoarea sa. Recursul formulat de Grünewald la Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) a fost respins la 23 aprilie 2009.

25. Ulterior, la 26 octombrie 2004, domnul Schräder a formulat o cerere de decădere din dreptul la protecția comunitară a soiurilor de plante acordată în favoarea LEMON SYMPHONY, în temeiul articolului 21 din regulament, pentru motivul lipsei de stabilitate a caracteristicilor prezentate în descrierea soiului, inclusiv a celor evaluate în cursul examinării caracteristicilor distinctive, care nu îndeplinesc astfel cerințele de la articolul 9. Prin scrisoarea din 10 mai 2007, OCSP l-a informat pe domnul Schräder în legătură cu decizia comitetului competent potrivit căreia nu erau îndeplinite condițiile pentru decădere de la articolul 21 din regulament (denumită în continuare „decizia privind cererea de decădere").

26. La 7 decembrie 2004, OCSP a decis să efectueze o verificare tehnică pentru a examina dacă LEMON SYMPHONY continua să existe ca atare. La 14 septembrie 2005, Bundessortenamt a întocmit un raport de examinare prin care se concluziona că soiul respectiv trebuie menținut. La acest raport s-a anexat o nouă descriere a LEMON SYMPHONY, datând din aceeași zi, din care reiese printre altele că manifestarea caracteristicii „ținuta tijelor" era „semiridicată pe orizontală". Prin scrisoarea din 25 august 2006, OCSP a propus adaptarea descrierii oficiale a LEMON SYMPHONY introdusă în registru în 1997 prin noua descriere a soiului din 14 septembrie 2005. OCSP considera această adaptare necesară, pe de o parte, ca urmare a progreselor realizate în materie de selecție de la examinarea soiului menționat în 1997 și, pe de altă parte, întrucât, ca urmare a modificării principiilor directoare de examinare în 2001, diferența de notă în ceea ce privește caracteristica „ținuta tijelor" se putea explica prin faptul că niciun soi de comparație nu figura în „tabelul caracteristicilor VI" utilizat în 1997 și că LEMON SYMPHONY era soiul cel mai ridicat în cursul acestui an. În plus, soiurile din specia *Osteospermum ecklonis* s-au multiplicat net din 1997 și principiile directoare de examinare fuseseră parțial modificate, fapt care ar fi necesitat adaptarea nivelurilor de manifestare.

27. Prin scrisoarea din 22 septembrie 2006, domnul Hansson a acceptat această propunere. Prin scrisoarea din 18 aprilie 2007, OCSP l-a informat pe domnul Hansson cu privire la decizia sa de a adapta din oficiu descrierea oficială a LEMON SYMPHONY, conform articolului 87 alineatul (4) din regulament (denumită în continuare „decizia cu privire la adaptarea descrierii"). La 21 mai 2007, OCSP l-a informat pe domnul Schräder în legătură cu decizia referitoare la adaptarea descrierii și cu privire la înlocuirea descrierii oficiale a LEMON SYMPHONY înregistrate în registrul protecției comunitare a soiurilor de plante în 1997 cu cea din 2005.

28. Domnul Schräder a atacat în fața camerei de recurs decizia de respingere, decizia prin care se respinge cererea de decădere și decizia cu privire la adaptarea descrierii[24]. El a căzut în pretenții în cazul tuturor celor trei cereri.

29. La 11 aprilie 2007, domnul Schräder a formulat o cerere de anulare a PCSP acordate LEMON SYMPHONY. Prin scrisoarea din 26 septembrie 2007, OCSP a respins cererea respectivă. La 19 octombrie 2007, reclamantul a formulat recurs la camera de recurs[25].

30. Prin Decizia din 23 ianuarie 2009, camera de recurs a respins recursul ca neîntemeiat (denumită în continuare „decizia privind anularea"). Aceasta a făcut următoarele constatări. În primul rând, Bundessortenamt a indicat OCSP că fiabilitatea examinării risca să fie afectată dacă se utiliza materialul furnizat (plante în stadiu de boboci care fuseseră tratate cu regulatori de creștere), dar a fost consiliat să continue examinarea și să preleveze butași din materialul respectiv. În al doilea rând, este o practică curentă să se multiplice prin butășire toate soiurile utilizate în cadrul unei examinări prin prelevarea de butași în același timp, pentru a se asigura că toate materialele au aceeași vârstă fiziologică. În al treilea rând, aspectul privind tratarea chimică nu a fost atât de simplu cum a susținut

24 — Deciziile camerei de recurs sunt A 005/2007 (privind o cerere de PCSP pentru soiul SUMOST 01), A 006/2007 (privind o cerere de decădere din dreptul la PCSP acordată soiului LEMON SYMPHONY) și A 007/2007 (privind o contestație împotriva deciziei OCSP de adaptare din oficiu a descrierii oficiale a soiului LEMON SYMPHONY).

25 — A 010/2007 (privind o cerere de anulare a PCSP acordate soiului LEMON SYMPHONY) (denumită în continuare „decizia atacată").

domnul Schräder [26]. În al patrulea rând, ar putea fi justificată concluzia că tratamentul cu regulatori de creștere nu a influențat examinarea. Tipul de regulator de creștere utilizat cu ocazia multiplicării nu are în mod obișnuit efecte durabile, deoarece, pentru controlul ulterior al creșterii plantei, este necesară o pulverizare suplimentară cu regulatori de creștere (camera de recurs a preferat informațiile oferite de domnul Hansson în această privință). În al cincilea rând, afirmația domnului Schräder potrivit căreia toate soiurile de referință menționate în principiile directoare erau cunoscute în 1997 este lipsită de pertinență. În al șaselea rând, soiul LEMON SYMPHONY, care a fost obținut pornind de la o încrucișare generică între speciile *Osteospermum* și *Dimorphotheca*, este, în sine, unic nu numai prin caracteristicile morfologice, ci și prin perioada de florescență continuă, care este mai îndelungată decât cea a soiurilor actuale ale *Osteospermum*. Ca urmare a caracteristicii unice a LEMON SYMPHONY, nu a fost posibil să se găsească, în cadrul examinării realizate de Bundessortenamt în 1997, soiuri de referință cu care ar fi putut fi comparat.

31. Prin scrisoarea din 30 martie 2009, domnul Schräder a emis o serie de critici și de obiecții atât cu privire la procesul-verbal, cât și cu privire la derularea ședinței care a avut loc la 23 ianuarie 2009. Înaintea Tribunalului, domnul Schräder s-a angajat să prezinte probe în susținerea pretențiilor sale [27].

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

32. Domnul Schräder a formulat patru acțiuni separate la Tribunal, prin care a atacat deciziile camerei de recurs [28]. În fiecare cauză a solicitat anularea deciziei relevante și plata cheltuielilor de judecată efectuate de OCSP. Toate cele patru cauze au fost conexate pentru pronunțarea hotărârii.

33. Tribunalul a arătat că primele trei cauze conexate (T-133/08, T-134/08 și T-177/08) sunt strâns legate și depind de cauza T-242/09, privind procedura de anulare. Prin urmare, mai întâi a fost analizată cauza respectivă.

34. Domnul Schräder a invocat patru motive. Primele trei privesc pretinse încălcări ale următoarelor articole din regulamentul de bază: (i) articolul 76 (instrumentarea din oficiu a cauzei de către Oficiu) și articolul 81 (aplicarea dispozițiilor procedurale general admise în statele membre), (ii) articolul 7 (condiții pentru recunoașterea caracterul distinct al unui soi) și articolul 20 (nulitatea PCSP), precum și (iii) articolul 75 (obligația de motivare). Al patrulea motiv se întemeiază pe pretinsa încălcare a articolului 63 alineatele (1) și (2) din regulamentul de aplicare (norme privind procesul-verbal al procedurii orale și al anchetei).

35. Tribunalul a considerat neîntemeiată acțiunea din cauza T-242/09. Prin urmare, a respins acțiunea prin Hotărârea din 18 septembrie 2012.

36. În cauzele T-133/08, T-134/08 și T-177/08, Tribunalul a admis acțiunile pentru motivul că a fost încălcat articolul 59 alineatul (2) din regulamentul de aplicare, privind convocarea la procedura orală înaintea OCSP și dreptul de a fi ascultat. În consecință, acesta a anulat deciziile camerei de recurs referitoare la decizia de respingere, decizia privind cererea de decădere și decizia cu privire la adaptarea descrierii.

26 — Potrivit camerei de recurs, motivul a fost că tratamentul chimic în cauză fusese efectuat în conformitate cu protocoalele de testare aplicabile.

27 — Domnul Schräder și-a luat acest angajament după ce a depus cererea la Tribunal la 24 iunie 2009; a se vedea punctul 77 din hotărârea Tribunalului.

28 — Cauza T-177/08 (decizia de respingere A 005/2007); cauza T-134/08 (decizia privind cererea de decădere A 006/2007), cauza T-133/08 (decizia cu privire la adaptarea descrierii A 007/2007) și, respectiv, cauza T-242/09 (decizia privind anularea A 010/2007).

Recursul și procedura în fața Curții

37. Domnul Schräder solicită anularea hotărârii atacate în măsura în care aceasta are ca obiect hotărârea în cauza T-242/09, admiterea cererii sale de anulare a PCSP pentru LEMON SYMPHONY și plata cheltuielilor de judecată în cele patru seturi de proceduri aflate în fața Tribunalului.

38. Cele șase motive de recurs ale domnului Schräder pot fi rezumate după cum urmează. În primul rând, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept atunci când a decis că în procedura de anulare camera de recurs nu poate acționa din oficiu. Tribunalul a adus astfel atingere drepturilor sale privind sarcina probei și probațiunea înaintea camerei de recurs – în consecință, nu și-a îndeplinit obligația de control și i-a încălcat dreptul la un proces echitabil, bună administrare și o cale de atac eficientă. În al doilea rând, Tribunalul a constatat în mod greșit că o parte nu are dreptul la măsuri de organizare a procedurii desfășurate înaintea camerei de recurs decât dacă a prezentat cel puțin un început de probă în susținerea unei asemenea cereri, iar astfel a încălcat normele privind sarcina probei și probațiunea. Mai mult, chiar dacă se presupune că sarcina probei revine solicitantului în cadrul procedurii de anulare desfășurate înaintea camerei de recurs, Tribunalul i-a refuzat dreptul de a fi ascultat și a denaturat faptele și probele. În al treilea rând, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept presupunând că un fapt (practica multiplicării specimenelor pentru teste prin butășire) este „notoriu" pe când (în opinia sa) faptul respectiv este eronat. Astfel, nu și-a îndeplinit obligația de control și a denaturat faptele și probele. În al patrulea rând, Tribunalul a statuat în mod incorect că domnul Schräder nu a prezentat probe în sprijinul afirmației sale privind efectele regulatorilor de creștere. Prin urmare, hotărârea este contradictorie, iar motivarea defectuoasă. Mai mult, Tribunalul a omis să verifice legalitatea deciziei camerei de recurs. În al cincilea rând, constatarea potrivit căreia caracteristica „ținuta tijelor" a unui soi de *Osteospermum* nu a fost inclusă în examinarea caracterului distinct încalcă articolele 7 și 20 din regulamentul de bază. Aceasta este o extindere inadmisibilă a obiectului litigiului, iar procedând astfel Tribunalul a ridicat din oficiu o problemă care nu a fost abordată de părți și nu era de ordine publică. În al șaselea rând, el contestă constatarea că „ținuta tijelor" unui soi de *Osteospermum* poate fi stabilită în raport cu alte plante care fac obiectul examinării în cauză. O astfel de constatare constituie o denaturare a faptelor, o încălcare a regulamentului, o extindere inadmisibilă a obiectul litigiului și o încălcare a obligației de a realiza un control complet. Prin urmare, decizia este contradictorie.

39. OCSP, susținut de domnul Hansson (titularul drepturilor pentru LEMON SYMPHONY, intervenientul în procedura desfășurată în fața Tribunalului și cealaltă parte în procedura aflată pe rolul camerei de recurs) a solicitat Curții să respingă recursul și să îl oblige pe domnul Schräder la plata cheltuielilor de judecată.

Apreciere

Primul motiv: eroarea de drept săvârșită prin constatarea potrivit căreia camera de recurs nu putea să acționeze din oficiu și încălcarea dreptului la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil

Pasajele relevante din hotărârea Tribunalului

40. Tribunalul a afirmat că articolul 76 din regulamentul de bază (privind instrumentarea din oficiu a cauzei de către OCSP) este *stricto sensu* inaplicabil procedurii în fața camerei de recurs [29]. Acesteia îi revine doar obligația de a se pronunța, la cererea unei părți interesate, cu privire la legalitatea unei decizii a OCSP adoptate în temeiul articolului 20 alineatul (1) litera (a) din regulament, prin care se refuză declararea PCSP ca nulă și neavenită pentru motivul că nu s-a „stabilit" de către această parte

29 — Punctul 126.

că nu erau îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 7 sau la articolul 10 din regulamentul menționat la momentul acordării protecției [30]. Din moment ce o procedură de anulare a fost deschisă nu de OCSP din oficiu, ci la cererea domnului Schräder, articolele 76 și 81 din regulament coroborate cu articolul 20 impun astfel ca acestuia să îi revină sarcina probei privind îndeplinirea condițiilor de pronunțare a nulității [31]. Aceste dispoziții privind sarcina probei și probațiunea diferă considerabil de cele prevăzute de articolul 76 din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului privind marca comunitară [32]. Totuși, diferența dintre normele referitoare la probe care fac parte din regimul comunitar al mărcilor și cel al soiurilor de plante s-ar putea explica prin faptul că, spre deosebire de Regulamentul privind marca comunitară, regulamentul de bază nu face distincție între motive absolute și motive relative de refuz al înregistrării. Normele regulamentului de bază erau în concordanță cu cele din Regulamentul (CE) nr. 6/2002 al Consiliului [33], care privește desenele sau modelele industriale și principiile generale de drept, precum și normele procedurale aplicabile în cazul sarcinii probei și probațiunii, *inter alia*, cu maxima *actori incumbit onus probandi* [34]. În aceste condiții, primul motiv de recurs a trebuit să fie respins ca fiind întemeiat pe premisa eronată că sarcina probei revine în speță OCSP în temeiul articolelor 76 și 81 din regulamentul de bază [35].

41. Tribunalul a observat apoi că nu rezultă din dispozițiile regulamentului de bază că procedura în fața OCSP are un caracter pur investigativ. Mai exact, „principiul instrumentării din oficiu” (enunțat, în legătură cu examinarea tehnică, în prima teză a articolului 76) a trebuit conciliat cu norma (enunțată în a doua teză a aceluiași articol), potrivit căreia OCSP elimină faptele care nu au fost invocate sau dovezile care nu au fost furnizate în termenul stabilit de acesta. A revenit astfel părților la procedura în fața OCSP obligația de a invoca în timp util faptele a căror constatare de către oficiu intenționau să o obțină, prezentând dovezile a căror admitere urmăreau să o obțină în susținerea acestor fapte [36]. În măsura în care dispozițiile respective erau aplicabile în cazul procedurii de recurs împotriva unei decizii a OCSP luate în temeiul articolului 20 din regulament prin care s-a refuzat anularea PCSP, partea care a solicitat anularea a trebuit să prezinte faptele și dovezile care, în opinia sa, dovedesc că sunt îndeplinite condițiile pentru anularea PCSP. Camera de recurs a avut după aceea obligația să examineze, cu grijă și cu imparțialitate, toate elementele relevante ale cauzei, asigurând respectarea principiilor generale de drept și a normelor de procedură aplicabile în materie de sarcină și de administrare a probei [37].

42. Apoi, Tribunalul a considerat că, în esență, domnul Schräder reproșează camerei de recurs că s-a întemeiat exclusiv pe versiunea faptelor invocată de OCSP și de domnul Hansson, fără să strângă și fără să aprecieze dovezile oferite de acesta, și în special fără să admită cererea sa de adoptare a unei măsuri de instrumentare constând în speță într-o expertiză care urmărea să stabilească printre altele efectul regulatorilor de creștere [38]. Tribunalul a considerat că cererea domnului Schräder nu poate fi reținută dacă aceasta nu oferă un început de probă suficient pentru a fi necesar să se dispună asemenea măsuri [39].

30 — Punctul 128.

31 — Punctul 129.

32 — Regulamentul din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 78, p. 1) (denumit în continuare „RMC”), care prevede că, în cursul procedurii, Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (denumit în continuare „OAPI”) procedează la examinarea din oficiu a faptelor; cu toate acestea, în cazul unei proceduri privind motivele relative de respingere a înregistrării, examinarea este limitată la motivele invocate și la cererile introduse de părți. A se vedea punctul 130.

33 — Regulamentul din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare (JO 2002, L 3, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 33, p. 70) (denumit în continuare „Regulamentul privind desenele sau modelele industriale”), care prevede că OAPI procedează la examinarea din oficiu a faptelor, cu excepția acțiunilor în nulitate, în cazul cărora examinarea este limitată la motivele invocate și la cererile introduse de părți. A se vedea punctul 131.

34 — Punctul 132. A se vedea și articolul 81 alineatul (1) din regulamentul de bază.

35 — Punctul 133.

36 — Punctul 134.

37 — Punctul 135.

38 — Punctul 136.

39 — Punctul 137; a se vedea în special Hotărârea ILFO/High Authority (51/65, EU:C:1966:21).

43. Tribunalul a constatat că în cursul procedurii administrative domnul Schräder nu a prezentat, în niciun moment, nici cel mai mic indiciu (cum ar fi un studiu științific ad-hoc, un extras dintr-o publicație specializată, un raport de expertiză realizat la cererea sa sau măcar o simplă atestare a unui expert în botanică sau horticultură) care poate constitui un început de probă a afirmației sale (repetată în numeroase rânduri, însă niciodată susținută, și contrazisă de toți ceilalți intervenienți în procedură), potrivit căreia un tratament mecanic și chimic sau o butășire, precum cele realizate în speță, erau de natură să fi falsificat examinarea tehnică a LEMON SYMPHONY în 1997 [40]. Pe de altă parte, deși camera de recurs s-a raliat argumentației OCSP și a domnului Hansson, aceasta nu s-a raliat „în mod unilateral și fără verificare” (astfel cum a susținut domnul Schräder), ci sprijinindu-se pe propriile cunoștințe și pe propria experiență în materie de botanică, după ce a examinat cu precădere aspectul dacă era încă posibil ca LEMON SYMPHONY să fie descrisă, în 2005, utilizând principiile directoare de examinare în vigoare în 1997, și prezentând motivele pentru care înțelegea să rețină mai degrabă teza OCSP și a domnului Hansson decât pe cea a domnului Schräder [41].

44. Tribunalul a statuat că domnul Schräder nu a dovedit corespunzător cerințelor legale încălcarea invocată a normelor privind sarcina și administrarea probei [42]. Prin depunerea cererii sale, domnul Schräder a urmărit în realitate să obțină o nouă apreciere a faptelor și a elementelor de probă relevante [43].

45. Tribunalul a respins în continuare și celelalte argumente ale domnului Schräder prin care acesta a reproșat camerei de recurs că nu a răspuns la criticile sale privind lipsa de fiabilitate a examinării tehnice realizate în 1997. În primul rând, a statuat că examinarea tehnică fusese realizată pe un material vegetal adecvat, și anume butașii prelevați pornind de la plantele transmise către Bundessortenamt de domnul Hansson. În al doilea rând, domnul Schräder nu a identificat niciun alt soi de plante de care LEMON SYMPHONY, chiar descrisă ca având o ținută a tijelor „semiridicată pe orizontală”, nu s-ar fi distins net în 1997. Această apreciere se alătură argumentației dezvoltate cu titlu principal de OCSP și de domnul Hansson [44]. Astfel în aceste împrejurări, presupunând chiar că, după cum a susținut domnul Schräder, examinarea tehnică din 1997 ar fi ajuns la o concluzie eronată privind nivelul de manifestare atribuit pentru caracteristica „ținuta tijelor” și că încă din 1997 ar fi trebuit să se atribuie un nivel de manifestare diferit pentru această caracteristică, acest lucru nu ar fi avut nicio incidență în ceea ce privește aprecierea caracterului distinct al soiului LEMON SYMPHONY în sensul articolului 7 din regulament, din moment ce nu s-a stabilit exclusiv, mai exact deloc, prin referire la caracteristica menționată [45]. În această privință, descrierea adaptată a LEMON SYMPHONY din 2005 diferă de descrierea din 1997 doar prin faptul că a modificat caracteristica „ținuta tijelor” de la „ridicată” la „semiridicată” [46]. În plus, domnul Schräder nu a dovedit faptul că această modificare a avut drept consecință neîndeplinirea criteriilor DUS [47] în 1997. Prin urmare, LEMON SYMPHONY ar fi obținut oricum un titlu de PCSP [48]. Mai mult, camera de recurs a respins în mod expres teza domnului Schräder potrivit căreia, dacă examinarea SUMOST 01 ar fi fost realizată utilizând descrierea din 1997 a LEMON SYMPHONY, aceste două soiuri ar fi fost considerate net distincte [49].

40 — Punctul 138.

41 — Punctul 139.

42 — Punctul 140.

43 — Punctul 141.

44 — Punctul 158.

45 — Punctul 159.

46 — Punctul 160.

47 — Criterii enunțate în protocolul tehnic al OCSP privind examinarea caracterului distinctiv, a omogenității și stabilității (distinctiveness, uniformity, stability, DUS). A se vedea punctul 2 de mai sus.

48 — Punctul 161.

49 — Punctul 162.

46. Tribunalul a decis că, în orice caz, argumentele de ordin tehnic ale domnului Schräder nu puteau fi admise, având în vedere considerațiile de același ordin exprimate în decizia atacată, care au fost supuse unui control marginal, precum și având în vedere argumentele în răspuns ale OCSP și ale domnului Hansson [50]. Mai exact, împrejurarea că materialul vegetal transmis de domnul Hansson către Bundessortenamt nu îndeplinea cerințele impuse de acest Oficiu în scrisoarea sa din 6 noiembrie 1996 nu este determinantă [51].

47. Referitor la dezacordul privind caracteristica „ținuta tijelor", Tribunalul a arătat că problema este dacă respectiva caracteristică trebuie stabilită potrivit unor criterii relative sau absolute [52]. Acesta a respins argumentele domnului Schräder și a concluzionat, făcând referire la explicațiile oferite de Bundessortenamt, că ea trebuie să facă obiectul unei aprecieri comparative relative între soiuri din aceeași specie [53]. Tribunalul a constatat că soiul LEMON SYMPHONY a rămas neschimbat în perioada 1997-2005. Nu a fost vorba despre o modificare materială a descrierii care afectează identitatea soiului, ci despre o simplă modificare a termenilor aleși inițial. Aceasta nu a modificat identitatea soiului, ci a permis doar să fie mai bine descris, în special delimitându-l în raport cu alte soiuri ale speciei [54]. În sfârșit, Tribunalul a ajuns la concluzia menționată ținând cont de fotografiile plantelor aflate la dosar care au fost utilizate în procedurile desfășurate în fața instanțelor germane [55].

Argumentele părților

48. Domnul Schräder invocă patru argumente în sprijinul primului său motiv. El susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a decis că în procedura de anulare camera de recurs nu poate să procedeze din oficiu la instrumentarea cauzei. Prin aceasta: (i) a încălcat articolul 51 din regulamentul de punere în aplicare, (ii) a considerat în mod greșit că procedura de anulare are o natură contradictorie [56], (iii) a denaturat faptele afirmând că el ar fi susținut că sarcina probei revine OCSP și (iv) a încălcat drepturile sale fundamentale prin refuzul de a analiza probele pe care le-a prezentat în procedura în fața instanței respective.

49. OCSP a afirmat că descrierea de către Tribunal a procedurii administrative în fața camerei de recurs este eronată, în sensul că aceasta din urmă are dreptul să instrumenteze cauza din oficiu. Totuși, acesta susține că primul motiv este neîntemeiat și/sau inoperant, precum și că este inadmisibil în măsura în care domnul Schräder urmărește o reexaminare a faptelor.

50. Domnul Hansson susține poziția OCSP.

Analiză

51. Pentru examinarea primului motiv de recurs al domnului Schräder este necesară interpretarea articolului 76 din regulamentul de bază. Această procedură are un caracter investigativ sau contradictoriu, iar sarcina probei revine părții care solicită anularea? Părțile sunt de acord că Tribunalul a stabilit în mod greșit că articolul 76 din regulament nu se aplică în cazul procedurii în fața camerei de recurs.

52. Suntem de acord cu acest punct de vedere.

50 — Punctul 163.
51 — Punctul 164.
52 — Punctul 165.
53 — Punctul 166.
54 — Punctele 167 și 168.
55 — Punctul 169.
56 — Articolul 20 din regulamentul de bază.

53. Vom începe prin examinarea articolului 76 în raport cu procedura în fața OCSP, înainte de a ne îndrepta atenția către camera de recurs. Potrivit primului aspect al articolului 76, OCSP trebuie să instrumenteze cauza din oficiu în măsura în care ea privește examinarea din punctul de vedere al conținutului și cea tehnică[57]. Astfel, atunci când în procedura de anulare se susține că nu au fost îndeplinite condițiile de la articolul 7 (privind caracterul distinct al unui soi de plante), Oficiul are obligația expresă de a instrumenta cauza.

54. Este adevărat că, potrivit celui de al doilea aspect al articolului 76, și părțile au un rol în prezentarea probelor, în măsura în care OCSP trebuie să ignore faptele sau elementele care nu au fost prezentate în termenul aplicabil. Partea care solicită anularea are în mod clar rolul și dreptul de a prezenta dovezi în sprijinul cererii sale[58].

55. Totuși, din modul de formulare reiese că OCSP nu poate lua o decizie exclusiv pe baza faptului că persoana care solicită anularea nu și-a îndeplinit sarcina probei, întrucât are obligația expresă de a instrumenta din oficiu cauza în ceea ce privește examinarea tehnică.

56. Mai mult, dispozițiile aplicabile din regulamentul de aplicare[59] sugerează că procedura are un caracter mai mult investigativ decât contradictoriu în măsura în care Oficiul conduce procedura în vederea realizării probațiunii și a expertizelor. Dimpotrivă, într-un proces pur contradictoriu, reclamantului îi revine sarcina probei pentru susținerea argumentelor sale, iar pârâtul trebuie să demonstreze că sunt îndeplinite condițiile pe care se bazează apărarea.

57. Dispozițiile referitoare la procedura în fața OCSP se aplică în egală măsură în cazul camerei de recurs[60]. Pentru soluționarea unui recurs privind o decizie a OCSP, camera de recurs poate „să exercite competențele Oficiului”[61]. Prin urmare, întrucât OCSP are o putere largă de apreciere în exercitarea funcțiilor sale[62], precum și rolul clar și stabilit potrivit articolului 76 din regulament de a instrumenta cauza din oficiu, în special cu privire la examinarea tehnică, din formularea expresă a articolului 72 din regulament și a articolului 51 din regulamentul de punere în aplicare rezultă că articolul 76 se aplică *mutatis mutandis* în cazul camerei de recurs.

58. Nu sugerăm faptul că *este obligatorie* solicitarea examinării tehnice de către camera de recurs în sensul articolului 55 alineatul (1) atunci când procedura de anulare este inițiată pentru motivul că nu sunt îndeplinite cerințele articolului 7 privind caracterul distinct. (Nici domnul Schräder nu susține acest lucru. El consideră că examinarea tehnică din 1997 nu a fost valabilă și că în cazul în care camera de recurs ar fi analizat probele disponibile ar fi ajuns în mod inevitabil la această concluzie. Camera de recurs a respins punctul de vedere menționat, iar Tribunalul a confirmat constatările sale.) Totuși, considerăm că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept interpretând articolul 76 din regulamentul de bază în sensul că nu este aplicabil procedurii în fața camerei de recurs.

59. Acestea fiind spuse, suntem de acord cu Tribunalul că, în ceea ce privește PCSP, nu există un echivalent pentru motivele absolute sau relative de refuz al înregistrării mărcilor. În procedura de anulare a PCSP, ceea ce este relevant este (în cazul de față) dacă sunt îndeplinite condițiile referitoare la caracterul distinct al soiului de la articolul 7 din regulament. Examinarea acestui aspect necesită cunoștințe și competențe tehnice pe care (Oficiul și) camera de recurs trebuie să le aibă atunci când efectuează evaluarea necesară. Acest proces nu este identic cu cel reglementat de regimul comunitar al mărcilor, care urmărește să stabilească printr-o procedură de opoziție dacă titularul unei mărci anterioare poate demonstra anumite elemente, cum este utilizarea efectivă a acesteia. Respectivele

57 — Efectuate în conformitate cu articolele 54 și 55 din regulamentul de bază.

58 — A se vedea și articolul 57 din regulamentul de aplicare.

59 — A se vedea articolele 60 și 61 din regulamentul de aplicare.

60 — Articolul 51 din regulamentul de aplicare.

61 — Articolul 72 din regulamentul de bază.

62 — Hotărârea Brookfield New Zealand și Elaris/OCSP și Schniga (C-534/10 P, EU:C:2012:813, punctul 50.)

probleme nu se ridică în procedura de anulare desfășurată potrivit regimului PCSP, cum este cea de față, în cazul căreia întrebarea este dacă, în momentul acordării PCSP (în 1999, pe baza examinării tehnice din 1997), LEMON SYMPHONY era un soi distinct [63]. În această privință, argumentele domnului Schräder privind dispozițiile care reglementează sarcina probei și probațiunea în contextul RMC nu sunt relevante.

60. Tribunalul face referire și la articolul 63 alineatul (1) din Regulamentul privind desenele sau modelele industriale. În opinia noastră, și acesta prevede un cadru diferit față de PCSP și, prin urmare, nu afectează hotărârea atacată. În primul rând, articolul 63 alineatul (1) cuprinde o normă generală potrivit căreia în cursul procedurii privind desenele sau modelele industriale OAPI procedează la examinarea din oficiu a faptelor. Norma respectivă privește procedura în nulitate, în cazul căreia OAPI trebuie să se limiteze la examinarea faptelor și a probelor prezentate de părți. Aceasta rezultă din faptul că OAPI însuși nu poate iniția o asemenea procedură în temeiul Regulamentului privind desenele sau modelele industriale [64]. Nu există o cerință echivalentă în cazul procedurii de anulare în temeiul articolului 20 din regulamentul de bază.

61. Mai mult, domnul Schräder critică în mod corect descrierea motivului său de către Tribunal ca fiind întemeiat pe premisa că sarcina probei revine OCSP. Această afirmație nu este confirmată de descrierea argumentelor sale făcută de Tribunal la punctul 105 din hotărârea sa. Totuși, eroarea Tribunalului nu constituie o denaturare a faptelor [65]. Nu este o constatare de fapt, ci mai degrabă o descriere eronată a motivului său. Astfel, ea nu este relevantă pentru valabilitatea hotărârii atacate.

62. Drepturile fundamentale ale domnului Schräder la bună administrare și la un proces echitabil au fost încălcate în urma acestor erori?

63. Argumentul invocat de domnul Schräder în fața Tribunalului a fost acela că decizia camerei de recurs s-a întemeiat exclusiv pe faptele prezentate de OCSP și de domnul Hansson. El a susținut că de fapt camera de recurs ar fi trebuit să strângă probe din oficiu, iar apoi să analizeze probele pe care le-a prezentat, în special cele privind afirmația sa potrivit căreia examinarea tehnică din 1997 a fost în mod iremediabil compromisă întrucât (i) plantele testate au fost obținute din butași tratați cu regulatori de creștere și (ii) efectele tratamentului respectiv nu s-au „șters” în timpul perioadei de examinare.

64. Domnul Schräder a susținut că, procedând astfel, camera de recurs i-a încălcat dreptul fundamental de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial și echitabil (articolul 41 din cartă), precum și cel la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil (articolul 47 din cartă). El susține în prezent că, atunci când a statuat, Tribunalul nu a analizat dacă toate elementele relevante ale cauzei au fost examinate în mod atent și imparțial de camera de recurs. În plus, Tribunalul a omis să analizeze acele fapte care nu au fost investigate suficient de camera de recurs, ci a confirmat pur și simplu viziunea denaturată asupra faptelor a instanței anterioare. Dacă Tribunalul nu ar fi săvârșit aceste erori, ar fi decis că, prin luarea deciziei respective, camera de recurs a încălcat drepturile sale fundamentale. Prin erorile menționate, Tribunalul însuși a încălcat drepturile sale conferite de articolele 41 și 47 din cartă.

65. Nu suntem de acord cu argumentația domnului Schräder.

63 — O marcă comunitară este declarată nulă potrivit articolului 52 alineatul (1) din RMC atunci când, de exemplu, aceasta a fost înregistrată contrar articolului 7 deoarece, *inter alia*, marca în cauză este lipsită de caracter distinctiv [a se vedea articolul 7 alineatul (1) litera (b)].

64 — Articolul 52 din Regulamentul privind desenele sau modelele industriale.

65 — Hotărârea PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic (C-281/10 P, EU:C:2011:679, punctele 78 și 79).

66. Mai întâi, Tribunalul a statuat că domnul Schräder nu a prezentat, în niciuna dintre etapele procedurii administrative, vreun element care să poată constitui un început de probă a afirmației sale potrivit căreia un tratament mecanic și chimic sau o butășire, precum cele realizate în speță, erau de natură să fi falsificat examinarea tehnică a LEMON SYMPHONY în 1997 [66]. În al doilea rând, Tribunalul a respins argumentul său că decizia camerei de recurs a fost luată doar pe baza probelor prezentate de domnul Hansson și de OCSP. Acesta a considerat că, deși camera de recurs a preferat argumentele respective, s-a întemeiat pe propriile sale cunoștințe și competențe în domeniul botanicii [67]. În al treilea rând, Tribunalul a considerat că domnul Schräder încerca de fapt să obțină o nouă evaluare a faptelor și a probelor [68]. Apoi a analizat constatările camerei de recurs și a confirmat compatibilitatea lor cu datele obiective existente în dosar. În al patrulea rând, a observat că, în experiența camerei de recurs, era un fapt „notoriu” [69] acela că practica butășirii se aplică în cazul tuturor soiurilor utilizate la examinarea tehnică. În al cincilea rând, a considerat că domnul Schräder s-a limitat la a pune la îndoială constatarea efectuată de camera de recurs în această privință [70].

67. În opinia noastră, atunci când a făcut această apreciere, Tribunalul nu a confirmat pur și simplu decizia camerei de recurs. Dimpotrivă, a exercitat un control deplin și complet al procedurii desfășurate în fața acesteia. A ținut cont de dovezile prezentate de toate părțile. A constatat că domnul Schräder nu a prezentat nicio probă în sprijinul afirmațiilor sale. De asemenea, a constatat că, în examinarea elementelor faptice și tehnice ale cauzei, camera de recurs s-a bazat pe propriile competențe în domeniu [71].

68. În consecință, considerăm că drepturile fundamentale ale domnului Schräder la bună administrare, la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil nu au fost încălcate.

69. Domnul Schräder a susținut și că Tribunalul a omis să ia în considerare faptul că lipsește motivarea deciziei de către camera de recurs în conformitate cu articolul 75 din regulamentul de bază.

70. Considerăm că dispoziția respectivă nu a fost încălcată. Atunci când a analizat aspectul dacă examinarea tehnică din 1997 a fost valabilă, Tribunalul a examinat motivele pe care s-a întemeiat decizia camerei de recurs. Acesta a constatat că premisa de fapt a domnului Schräder privind fiabilitatea examinării menționate a fost exclusă de cameră. A considerat că nu a existat o eroare vădită care să afecteze aceste evaluări pentru motivele indicate la punctul 67 de mai sus. Mai mult, a constatat că el nu a arătat, în anul 1997, că LEMON SYMPHONY se putea distinge de orice soi de plante. În sfârșit, Tribunalul a respins argumentele domnului Schräder care pun sub semnul întrebării efectul examinării tehnice din 1997 pe temeiul că a existat o constatare eronată privind nivelul de manifestare atribuit pentru caracteristica „ținuta tijelor”. Acesta a considerat că respectiva caracteristică nu a avut niciun efect asupra aprecierii caracterului distinct al LEMON SYMPHONY în sensul articolului 7 din regulament.

71. În consecință, considerăm că cel de al patrulea argument al domnului Schräder este nefondat.

72. Deși este adevărat că Tribunalul a interpretat în mod eronat articolul 76 din regulamentul de bază și că descrierea sa privind incidența și importanța sarcinii probei în procedura de anulare este incorectă, hotărârea atacată nu se bazează pe aceste erori. Ceea ce contează este că acesta a interpretat în mod corect articolele 7 și 20 din regulament. El a concluzionat că în mod corect camera de recurs a decis că LEMON SYMPHONY este un soi distinct, întrucât se diferențiază prin

66 — A se vedea punctul 138 din hotărârea atacată.

67 — A se vedea punctul 139 din hotărârea atacată.

68 — A se vedea punctul 141 din hotărârea atacată.

69 — A se vedea punctul 149 din hotărârea atacată.

70 — A se vedea punctul 150 din hotărârea atacată.

71 — Se poate considera că această constatare nu este în concordanță cu modul în care Tribunalul a interpretat articolul 76, în măsura în care a afirmat că, în sens strict, camera de recurs nu este obligată să instrumenteze cauza din oficiu.

manifestarea caracteristicilor care rezultă din genotip, iar nu în urma influențelor mecanice sau chimice. Potrivit unei jurisprudențe constante, Curtea nu este competentă să dovedească faptele sau să analizeze probele pe care Tribunalul le-a admis în sprijinul faptelor respective, cu excepția cazului în care probele au fost denaturate. Nu a fost cazul în situația de față[72].

73. Prin urmare, primul motiv de recurs nu poate fi admis. Acest motiv stă la baza întregului recurs al domnului Schräder, astfel încât celelalte cinci motive depind de aspectul dacă interpretarea articolelor 7 și 20 de către Tribunal este corectă. În consecință, vom aborda fiecare dintre aceste motive doar pe scurt, în mod succesiv.

Al doilea motiv: măsurile de instrumentare

74. Domnul Schräder critică Tribunalul pentru faptul că în mod greșit a confirmat decizia camerei de recurs prin care aceasta a respins cererea sa de luare a unor măsuri de instrumentare. Scopul cererii sale a fost efectuarea unei expertize care să demonstreze că tratamentul chimic și mecanic sau butășirea, care au fost realizate în speță, au falsificat examinarea tehnică din 1997. Tribunalul a respins argumentul său pentru motivul că nu a prezentat niciun început de probă în sprijinul cererii sale. Domnul Schräder invocă patru argumente în sprijinul celui de al doilea motiv de recurs. Pe scurt, el susține că Tribunalul: (i) a încălcat normele privind sarcina și administrarea probei în ceea ce privește cererea sa de măsuri de instrumentare, (ii) nu a motivat decizia și i-a refuzat dreptul la un proces echitabil și la o cale de atac eficientă, (iii) a ridicat din oficiu o problemă care nu a fost abordată de părți și nu era de ordine publică, ceea ce reprezintă o extindere ilegală a obiectului procedurii și (iv) la luarea deciziei a aplicat în mod eronat jurisprudența Curții.

75. Aceste argumente sunt patru variante ale unuia singur și le vom aborda împreună.

76. Întrucât regulamentul nu prevede dispoziții separate privind măsurile de instrumentare în etapa administrativă, rezultă din articolul 81 că principiile de drept procedural care sunt recunoscute în general de statele membre se aplică în cazul procedurii în fața camerei de recurs (sau înaintea OCSP). În opinia noastră, în mod corect Tribunalul a aplicat principiile din jurisprudența Curții[73] în sensul că persoana care solicită măsurile de instrumentare trebuie să prezinte probe care să justifice obținerea lor. Obiectivul regulii respective este de a garanta că nu se aprobă cereri care nu sunt serioase. Considerăm că, atunci când a făcut trimitere la jurisprudența Curții, Tribunalul a respectat dispozițiile articolului 81 din regulament.

77. Potrivit unei jurisprudențe constante, obligația de motivare a hotărârilor care revine Tribunalului (în temeiul articolului 36 și al articolului 53 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene) nu îi impune acestuia să prezinte o motivare care să urmeze în mod exhaustiv și unul câte unul toate argumentele prezentate de părțile în litigiu. Prin urmare, motivarea poate fi implicită, cu condiția de a permite persoanelor interesate să cunoască motivele pe care se întemeiază hotărârea atacată, iar Curții să dispună de elemente suficiente pentru a-și exercita controlul în cadrul unui recurs[74].

78. Tribunalul a oferit o motivare completă la punctele 136-139 din hotărârea atacată. Acesta a stabilit motivele respective pur și simplu prin aplicarea unor principii juridice în privința situației de fapt. Astfel, considerăm că nu i se poate reproșa nimic.

79. În consecință, apreciem că al doilea motiv de recurs este nefondat.

72 — Hotărârea Brookfield New Zealand și Elaris/OCSP și Schniga (EU:C:2012:813, punctele 39 și 40 și jurisprudența citată).

73 — Hotărârea ILFO/High Authority (EU:C:1966:21, paginile 95 și 96).

74 — Hotărârea Alliance One International și Standard Commercial Tobacco/Comisia și Comisia/Alliance One International și alții (C-628/10 P și C-14/11 P, EU:C:2012:479, punctul 64).

Cel de al treilea, cel de al patrulea, cel de al cincilea și cel de al șaselea motiv

80. Domnul Schräder se concentrează pe diferite aspecte ale pretinselor deficiențe ale examinării tehnice din 1997 în cazul celui de al treilea, al celui de al patrulea, al celui de al cincilea și al celui de al șaselea motiv. În consecință, le vom analiza împreună.

81. În conformitate cu articolul 256 TFUE și cu articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție, recursul se limitează la chestiuni de drept. Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze elementele de probă. Aprecierea faptelor și a elementelor de probă nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării acestora, un aspect de drept supus, ca atare, controlului Curții de Justiție în cadrul unui recurs [75].

82. În esență, domnul Schräder reproșează Tribunalului că în mod eronat a constatat următoarele. În primul rând, că practica multiplicării specimenelor pentru testare prin butășire este un fapt „notoriu" (al treilea motiv) [76]. În al doilea rând, că utilizarea regulatorilor de creștere pe aceste specimene nu a afectat valabilitatea testelor (al patrulea motiv) [77]. În al treilea rând, faptul că descrierea caracteristicii „ținuta tijelor" nu a afectat evaluarea caracterului distinct al LEMON SYMPHONY (al cincilea motiv) [78]. În al patrulea rând, că a decis că descrierea unei anume caracteristici face obiectul unei evaluări comparative între soiuri din aceeași specie (al șaselea motiv) [79].

83. Tribunalul a respins motivele invocate de domnul Schräder.

84. În prezent, domnul Schräder urmărește să demonstreze că Tribunalul nu ar fi putut să concluzioneze în mod rezonabil că faptele și împrejurările nu au fost suficiente pentru a stabili că examinarea tehnică din 1997 a fost în mod iremediabil defectuoasă. Deși în mod formal susține existența unor erori de drept, în realitate pune sub semnul întrebării aprecierea faptelor de către Tribunal și valoarea probatorie pe care a atribuit-o acestora.

85. Prin urmare, din perspectiva jurisprudenței constante a Curții, cel de al treilea, cel de al patrulea, cel de al cincilea și cel de al șaselea motiv trebuie să fie considerate inadmisibile.

86. Adăugăm că, în opinia noastră, ele sunt oricum nefondate.

87. Denaturarea faptelor și/sau a probelor există atunci când fără recurgerea la noi probe aprecierea actuală a probelor este vădit eronată [80]. Pretinsele erori identificate de domnul Schräder sunt acelea că Tribunalul: (i) a afirmat că autorul unui note aflate la dosar este expertul Bundessortenamt, în timp ce el consideră că a fost un funcționar al OCSP și (ii) a arătat că singurul aspect în litigiu este dacă stabilirea caracteristicii „ținuta tijelor" trebuie să se facă potrivit unor criterii relative sau absolute.

88. Prima eroare este o chestiune de detaliu legată de autorul unei note aflate la dosar, al cărei conținut nu este contestat. Cea de a doua se referă mai degrabă la caracterizarea argumentului domnului Schräder decât la o problemă de probațiune. Niciuna nu arată că Tribunalul ar fi comis o eroare vădită de apreciere, nici nu afectează faptele și împrejurările examinării tehnice din 1997 într-un mod care să aibă impact asupra aprecierii privind examinarea respectivă.

75 — Hotărârea Brookfield New Zealand și Elaris/OCSP și Schniga (EU:C:2012:813, punctele 39 și 40 și jurisprudența citată).

76 — A se vedea punctul 145 din hotărârea atacată.

77 — A se vedea punctele 152-157 din hotărârea atacată.

78 — A se vedea punctele 158-162 din hotărârea atacată.

79 — A se vedea punctele 165-168 din hotărârea atacată.

80 — Hotărârea PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic (EU:C:2011:679, punctele 78 și 79 și jurisprudența citată).

89. În plus, reamintim că parametrii competenței de control a Tribunalului sunt stabiliți de articolul 73 alineatul (2) din regulamentul de bază. Prin urmare, nu era obligat să efectueze un control integral și detaliat pentru a determina dacă soiul LEMON SYMPHONY era sau nu era lipsit de caracter distinctiv în sensul articolului 7 alineatul (1) din regulamentul menționat (în contextul cererii de anulare formulate de domnul Schräder în temeiul articolului 20). Dimpotrivă, Tribunalul putea, având în vedere complexitatea științifică și tehnică a condiției respective, să se limiteze la un control al erorii vădite de apreciere [81].

90. În consecință, Tribunalul avea dreptul să concluzioneze că probele aflate la dosar erau suficiente pentru a permite camerei de recurs să decidă că examinarea tehnică din 1997 nu a fost lipsită de valabilitate pentru motivul că materialul utilizat era necorespunzător și că domnul Schräder nu a demonstrat că LEMON SYMPHONY nu se distingea net de orice alt soi de plantă în 1997.

91. Mai mult, rezultă cu claritate din punctele relevante din hotărârea atacată [82] că, înainte de a ajunge la concluziile sale, Tribunalul a realizat un control amănunțit al deciziei camerei de recurs. Procedând astfel, și-a motivat constatările care se întemeiază pe motivele și probele prezentate de părțile din procedură.

92. Concluzionăm așadar că dacă (*quod non*) al treilea, al patrulea, al cincilea și al șaselea motiv sunt admisibile, ele sunt oricum nefondate.

Cheltuielile de judecată

93. În cazul în care Curtea este de acord cu aprecierea noastră, potrivit căreia recursul trebuie să fie respins, atunci, în temeiul dispozițiilor articolelor 137, 138, 140 și 184 din Regulamentul de procedură (coroborate), domnul Schräder, ca parte care a căzut în pretenții cu privire la toate motivele de recurs, trebuie să fie obligat la plata cheltuielilor de judecată.

Concluzie

94. Prin urmare, propunem Curții:

— să respingă recursul și

— să îl oblige pe domnul Schräder la plata cheltuielilor de judecată.

81 — Hotărârea Schräder/CPVO (C-38/09 P, EU:C:2010:196, punctul 77).

82 — Punctele 145-168 din hotărârea atacată.